

Atėitį

DVISAVAITINIS
„ZIBURIŲ“ PRIEDAS
JAUNIMUI
Red. A. GRAŽIUNAS

Nr. 5 Augsburgas, 1946 m. lapkričio mėn. 30 d. I metas

J. Mazėtis

Siandieniniai pasaulio jaunimo keliai

1. Po katastrofos

Puolęs karas pasaulio, o ypač Europos gyvenimą pavertė griuvėsiais. Ir tie griuvėsiai yra visuotiniai. Žmonės liko ne tik be duonos, apdaro ir pastogės. Karas griuvėsius kėlė ir socialinė, politinė bei kultūrinė sritys.

Nuo šio karo ypač įtakingai nukentėjo jaunimas. Didelė dar brendimo amžiaus jaunimo dalis — tiek vyrų, tiek ir mergaičių — buvo tiesiogiai būdu įtraukta į karą; mobilizuota fronto ir ufrontu karo tarnybai. Kiti karo metu buvo deportuoti iš savo gimtųjų kraštų arba šlap priversti iš jų pasitraukti. Daugelis jų taip buvo karo atakinti nuo tėvų ir kitų artimųjų, kurių ne vienas ligi šiai dienai be jokio pasisekimo ieško. Tūkstančiai jaunimo šio karo metu perėjo ir per darbo, koncentracijos ir belaisvių stovyklas.

Viso to pasekos palietėjam jaunimui buvo katastrofiškos. Karas jaunimui atėmė taip jo brendimui reikalingą šeimų aplinką ir tėvų bei brėmųjų globą, atėmė galimybę pasidžiaugti savo jaunatve, normaliai poryventi sparčiuo jaunatvės idealizmo dienas, atėmė jam galimybę įgyti mokslą ir pasiruošimą profesijai. Be jokio pasiruošimo tasai jaunimas buvo pastatytas visai jam svetimoji aplinkoje prieš brutalią karo mato tikrovę. Tūkstančiai tūkstančiai šio jaunimo išlaid bevardiūose lempose viso pasaulio pakelėse, tyrumose ir jūrų gelmėse. Kiti tūkstančiai pačio savo jaunatvės liko visam amžiui skurdūs ir apgalvėtinai invalidai. Bet ir tie, kurie šią nelaimę išvengė, nedaug laimingesni. Daugelis liko našlaičiai, daugelis paliegi, o kitus moraliniai karas sunaikino — tapo valkatos, kriminalliai, socialiai, dėl ko ir jaunamėčių nusikalstamumas daugely kraštų pasibaigėtinai pakilo. Toliau Berlyne ne tik per š. m. birželio mėn. buvo užregistruota 1800 jaunamėčių nusikaltimų, iš kurių 60% vagysčių, atlikty daugiausia gaujomis. O jų 15% įvykdė mergaičių. Pagaliau didelė

dalis šio jaunimo dėl karo liko be mokslo ir be profesijos, o pokario sąlygose daugumas neturi galimybių net ir pavėluotai šią savo gyvenimo spragą užtaisyti.

2. Reakcija ir vertybių perkainojimas

Reikia pripažinti, kad daug kur jaunimas į karą išėjo džiūgaudamas. Ilgai maitinti propagandiniu metu, suklaidinti suktais šūkiais ir imponuojančiomis, bet klaidingomis teorijomis, apvaizginti klaidingo didvyriškumo vizijomis, daugelis jaunųjų šėjo į karą kaip į kokį šaunų iškilimą. Bet fronto balsumai ir vargas, nelaisvė, badas, skurdas, nepakeliami darbai, benamio ir tremtinio likimas, griuvėsiai aplinkinio pasaulio ir jo paties atities jaunimui tikrovę demaskavo ligi pasibaigėtinai nuogumo. Tai pajuto ir agresyvių kraštų jaunimas, kuris iškelta galva išėjo pasaulio užkaršauti, o grįžo skurdus, palūžęs, nustvykęs visu tuo anksčiau tikėjo. Bet dar skaudžiau tai perygyveno jaunimas tų kraštų, kurie į karą šūkurį buvo įtraukti prieš jų norą. Jis tegalėjo konstatuoti, kad kažin kieno pamišėliškos idėjos ir svaajos sugrivotė pasaulį ir jų gyvenimą bei ateitį, kad jie yra graudžios svetimų nusikaltimų aukos.

Nenuostabu, kad su karo pabaiga jaunimo tarpe iškylo reakcija prieš visa tai, kas pasaulio, o kartu su juo ir jaunimą į šią katastrofą įstūmė. Beveik viso pasaulio jaunimas įsitikinęs, kad šios katastrofos priežastys glūdi tame klaidingame moksle, kuris prieš šį karą daugely kraštų buvo kuriamas, propaguojamas ir peršamas ypač įtakingai jaunimui.

Šiuo metu jaunimas pajuto būtina reikalią iš naujo pervertinti visa tai, kas jam buvo teikiama įvairių kultūrinių, idejinių bei socialinių vertybių vardu. Tuo būdu pirmoji eilė prieš jaunimo teismą atsisoto daug kur buvęs prieš šį karą įsigalėjęs žmogaus asmenybės nuvertinimas ir jo pavergimas. Ypač įtakingai totalitariniuose kraštuose buvo įsigalėjusi pažiūra, kad žmogaus šimėnybė neturi

jokios nepriklausomos vertės ir esanti tik tiek verta, kiek ji gali būti totalinės valstybės panaudota josios tikslams. Tuo būdu žmogus visuotiniai buvo pavergtas ir paverstas tik priemone valstybės tikslams siekti. Jaunuomenė dabar pamatė, jog šiame žmogaus nuvertinime ir pavergime kaip tik ir glūdejo blogio pradai, todėl prieš tai kilo pirmoji eilė reakcija. Panašiai jaunuomenė pažūrėjo ir į politikuojantį mokslą. Prieš karą daugely kraštų politika pavergė ir mokslą. Vietoj idealistų mokslininkų, tik tiesos ieškojusių ir tiesai tarnavusių, su politikų pagalba atsisoto pseudomokslininkai, kurie mokslo vardu skelbė tai, ko jis iš jų pagėdavo politikai. Taip atsirado pseudomokslininkas rastimas, suklastota istorija, neteisingom prielaidom pagrįsta antropologija ir politinė geografija, žmogaus nužmoginimui sukonstruotos pedagoginės sistemos ir panašūs tarlamieji mokslai. Jaunimas dabar pamatė tokio mokslo vertę ir stoji prieš, reikalaujdamas nepriklausomo, tik tiesos ieškojimo, mokslo.

Panaši reakcija kilo ir prieš natūralų patriotizmo jaunimą šikraipitą nacionalizmą su jo rasės ir kraujo mitais, valstybinį totalizmą, bei militarizmą, paskelbusį karą gamtos ir istorijos nepalceičiamu dėsniu, tarpautinę nesantįkų bei šovinizmą kitu tautu atvivių ir panašius kitus izmus, nuvedusius žmones į kraujo klampus ir visuotinius griuvėsius.

3. Naujos teorinės prielaidos

Grėvusio stabams, kuriems daugelis jaunimo netolinioj praicy meldeš, liko tuštama, ir šiandien jaunimas yra priverstas ieškotis naujų pagrindų, ant kurių galėtų susikurti sveikesnė ir žmoniškesnė ideologija. Šiandien dar negalima pasakyti, kad šis procesas būtų jau baigtas. Kaip ir visas šios dienos pasaulis, taip ir jaunimas tebėra ieškojimo kely. Tegalima sužymėti tik daugiau ar mažiau išryškėjusios tendencijos, kuria linkme linkstama pasukti.

Išryškėjęs yra vienas dalykas, kad, apskritai imant, žmonių gyvenimo